

donate, adnotate și publicate de Ioan Bogdan, cu traducerea franceză a documentelor polone de I. Skupiewski. Vol. I—III, fasc. I (Hurmuzaki, Supl. II, București, 1893, 1895, 1900; XXXIX + 652 p.; XXXII + 624 p.; 312 p.).

Atenției noastre nu trebuie să-i scape nici cele trei publicații, în care Ioan Bogdan dovedește, în urma unei temeinice analize paleografice, lingvistice și istorice, neautenticitatea unor documente românești și străine: *Diploma lui Ioan Caliman Asen* (CL, XXIII, 1889, p. 449—458; XXIV, 1890, p. 147—149); excelentul studiu *Diploma bîrlădeană din 1134 și principatul Bîrladului. O încercare de critică diplomatică slavo-română* (Extras din A.A.R. Seria II. Tom. XI. Mem. Secț. Ist., București, 1889, p. 65—112)¹; *Documente false atribuite lui Ștefan cel Mare* (extras din «Buletinul Comisiei istorice a României», vol. I, București, 1913, IV p. + p. 103—164 + 6 pl.).

Legate de documente, atât pentru valoarea lor istorică, cât și pentru cea culturală și lingvistică, sînt inscripțiile slavon studiate de Ioan Bogdan, pe baza unei largi și aprofundate documentări², la care putem adăuga și raportul, scris împreună cu D. Onciul, asupra unei inscripții grecești de la Biserica Domnească de la Curtea de Argeș³, greșit datată de O. Tafrali (1262).

Istoria vocabularului românesc are de profitat din articolele cu caracter istoric și social, consacrate organizării politico-sociale a Țărilor Române în Evul Mediu, articole în care instituțiile respective sînt studiate în strînsă legătură cu denumirile lor: *Iw din titlul domnilor români* («Conv. lit.», XXIII, 1889, p. 721—738)⁴, *Originea voievodatului la români* (Extras din A.A.R., Seria II. Tom. XXIV. Mem. Secț. Ist., 1902, p. 191—207), *Despre cnejii români* (ibidem, Tom. XXVI, 1903, p. 13—44)⁵ și *Ohabă — ohabnic* (CL, XL, 1906, p. 295—299).

În amplul studiu introductiv la *Documente privitoare la relațiile Țării Românești...*, prima lucrare fundamentală de diplomatică și paleografie slavo-română, găsim și o serie de aprecieri asupra limbii acestor documente, care este caracterizată ca medio-bulgara de la sfîrșitul sec. al XV-lea cu elemente neobulgare și, din ce în ce mai mult, cu elemente sîrbești. În raport cu medio-bulgara din sec. XII—XIV, vocabularul acestor documente se caracterizează printr-un număr mai mare de elemente bizantine și neogrecești, prin numeroase elemente turcești, precum și prin elemente de origine maghiară, săsească (pătrunse în mediul românesc) și mai ales cuvinte românești (p. XXXI—XXXV). La sfîrșitul volumului autorul dă un indice de cuvinte rare, mai ales de origine neslavă (în primul rînd, românești), precum și cuvinte slave cu un sens deosebit față de cel consemnat în dicționarele generale.

¹ Vezi P. P. Panaitescu, *Diploma bîrlădeană din 1134 și hrîsoful lui Iurg Koriatovici din 1374. Falsurile patriotice ale lui B. P. Hasdeu*, extras din RIR, 1932, vol. II, fasc. I, p. 1—13.

² *Inscripția de la 1484 de pe poarta cea mare a Cetății Albe*, CL, XXXV, 1901, p. 247—253; *Notă la articolul lui I. Tanovicănu, Data rezidirii Cetății Albe*, ibidem, p. 469—472; *Inscripțiile de la Cetatea Albă și stăpînirea Moldovei asupra ei*, A.A.R., Seria II, Tom. XXX. Mem. Secț. Ist., București, 1908, p. 311—360, cu 6 pl.

³ *Raport înaintat Academiei Române cu privire la Biserica Domnească de la Curtea de Argeș (9 octombrie 1915)*, BCMI, VIII, fasc. 31, iulie—sept. 1915, p. 141—143 (într-o notă finală N. Iorga se asociază concluziilor raportului). D. Onciul revine asupra problemei cu articolul *În chestiunea Bisericii Domnești de la Curtea de Argeș*, ibidem, IX, fasc. 34, aprilie—iunie, 1916, p. 49—65, 66—68.

⁴ Cf. și lucrarea lui E. M. Vîrtosu, *Titlatura domnilor și asocierea la domnie în Țara Românească și Moldova*, București, 1960.

⁵ Publicat și în limba germană: *Über die rumänischen Knesen*, extras din «Archiv für slavische Philologie», XXV B., 1904, p. 522—542, și XXVI B., 1905, p. 100—114.